

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

HØRINGSSVAR FRA UHR/NRT OM FORSLAG TIL REVIDERT FORSKRIFT OM GODKJENNING ETTER LOV OM FAGSKOLEUTDANNING

Vi viser til høringsbrev fra Kunnskapsdepartementet om Forslag til revidert forskrift om godkjenning etter lov om fagskoleutdanning, mottatt 26.11.2007. Sett fra UHRs ståsted har fagskoleproblematikken størst relevans for de teknologiske utdanningene. Det er derfor kun gitt hørings svar fra UHRs nasjonale råd for teknologisk utdanning. Hørings svaret dreier seg utelukkende om forholdet mellom treårig ingeniørutdanning og de tekniske fagskolene.

Bakgrunn

Ansvarsområdet til Nasjonalt råd for teknologisk utdanning avgrenses til å gjelde høyere utdanning, og omfatter ikke de tekniske fagskolene. Imidlertid får mange høyskoler befattning med fagskolekandidater som tas opp til treårig ingeniørutdanning. Det er ikke uvanlig at disse studentene søker om avkorting av studieløpet på grunnlag av realkompetanse der emner fra fagskoleutdanning utgjør én av flere komponenter.

Nasjonalt råd for teknologisk utdanning – arbeidsutvalget - har tidligere (NRT/AU-sak 19/03) vedtatt å anbefale høyskolene å foreta realkompetansevurdering for avkorting av studiet, av studenter med fagskolebakgrunn som ønsker dette.

I sitt hørings svar av 15.01.2007 til forslag til endringer i lov om fagskoleutdanning anbefaler UHR at innholdet i fagskolene nedfelles i en nasjonal rammeplan. Dette antas å ville lette overgangen mellom fagskoleutdanning og høyere utdanning. Det anbefales også at fagskoleutdanningene innlemmes i arbeidet med et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.

Fritak/avkorting på grunnlag av fagskoleutdanning

Etter universitets- og høyskoleloven kan fritak for eksamen eller prøve gis på grunnlag av 1) tilsvarende eksamen eller prøve, 2) annen velegnet eksamen eller prøve eller 3) dokumentasjon av realkompetanse.

1) Etter vår oppfatning kan ikke en fagskoleeksamen vurderes som *tilsvarende* en høyskoleeksamen, da den ikke faller inn under samme lov eller rammeplan.

2) Vurderingen av om en eksamen er *velegnet* vil i større grad være skjønnsmessig, men skaper presedens¹. Denne vurderingen kan i større grad legge til grunn et forventet læringsutbytte ut fra hensynet til hva eksamenen skal kvalifisere til. Man kan da tenke seg en åpning for at en fagskoleeksamen i gitte tilfeller kan være velegnet i høyskoleutdanning. Likevel må man forutsette at nivåforskjellen mellom disse utdanningene, som følge av fraværet av forskningsbasert utdanning i fagskolene, som regel vil gjøre det vanskelig å vurdere at en fagskoleeksamen alene er kvalifiserende i en bachelorutdanning.

3) En *realkompetansevurdering* kan etter intensjonen ikke være normativ. Med dette mener vi at man ikke på forhånd kan definere enkelte prøver eller eksamener som "godkjent realkompetanse". Realkompetanse

¹ (jf. Bernt; 2006: Universitets- og høyskoleloven av 2005 – med kommentarer, s. 51).

må være summen av den kompetansen en kandidat innehar, og som kan kompensere for de formelle/forhåndsdefinerte kravene som kandidaten mangler. Opptaksgrunnlag og nivå på eventuell utdanning som inngår i realkompetansen trenger derfor ikke å være avgjørende, fordi eventuelle mangler kan kompenseres gjennom andre elementer i kandidatens totale kompetanse.

Selv om fagskoleutdanning ikke er på samme vitenskapelige nivå som en høyskoleutdanning, har man på teknologisisiden erfart at det er elementer i de tekniske fagskoleutdanningene som har relevans for og som delvis overlapper emner i treårig ingeniørfag. Dette aktualiserer spørsmålet om avkortning av studiet. Ofte vil studenter med fagskolebakgrunn ha praksiserfaring i et slikt omfang at de reelt sett innehar kvalifikasjoner som i kombinasjon med fagskoleeksamen danner et avkortningsgrunnlag (realkompetanse). En realkompetansevurdering vil i alle tilfeller være individuell og en skal være forsiktig med å lage standarder for hva som kan godkjennes.

Standardisering/harmonisering av emner i teknisk fagskole/ingeniørutdanning

Nasjonalt råd for teknologisk utdanning vurderer likevel at det vil lette arbeidet med fritaksvurdering, herunder realkompetansevurdering, i ingeniørutdanningene dersom man sørger for en viss harmonisering av innholdet i fag/emner i teknisk fagskoleutdanning mot tilsvarende fag/emner ingeniørutdanning. Fagskolekandidater utgjør ett av rekrutteringsgrunnlagene til ingeniørutdanning. Målet må være at studenter med fagskolebakgrunn møter smidige overgangsordninger slik at mange fullfører utdanningen uten å bruke mer tid enn nødvendig. Det forutsettes selvsagt at det ikke gis godkjenning for emner som inngår i opptaksgrunnlaget.

Hensikten må være størst mulig samsvar mellom *læringsutbyttet* i fag/emner i ingeniørutdanning der fritaksvurdering kan være aktuelt og relevante fag/emner i fagskoleutdanning. Dette er også i samsvar med tankegangen bak kvalifikasjonsrammeverk. Det forutsettes at realkompetansevurdering er en helhetsvurdering på de premissene som er nevnt over. En harmonisering kan bidra til at det går med mindre ressurser til vurdering av delkompetansen som utbyttet av fagskoleutdanningen utgjør.

Konsekvenser

En harmonisering som skissert over krever at man skjeler til Rammeplan for Bachelor i ingeniørfag når man utvikler planer for teknisk fagskole. Gjennomføring av dette har konsekvenser for følgende deler i forslag til ny forskrift:

§3. Sakkyndighet.

1. og 2.: For oppnevning av sakkyndige, må NOKUT sørge for at inngående kjennskap til Rammeplan for Bachelor i ingeniørfag inngår i kriteriene for kompetansen til de sakkyndige som skal gi anbefaling om godkjenninger av utdanninger eller tilbydere av teknisk fagskoleutdanning.

§5. Godkjenning av enkelttilbud etter lov om fagskoleutdanning.

1. Som §3.
2. Innholdsvurdering/harmonisering opp mot Rammeplan for Bachelor i ingeniørfag må tas inn i NOKUTs retningslinjer for godkjenning av teknisk fagskoleutdanning.

§7. Kvalitetssikring

1. Her må det føyes til at de tekniske fagskolenes interne systemer for kvalitetssikring i tillegg til yrkesrelevans, må sikre fagenes relevans for utdanningen Bachelor i ingeniørfag.

Vennlig hilsen

Bjørn Torger Stokke (sign.)
leder Nasjonalt råd for teknologisk utdanning

Ola Stave
generalsekretær UHR